

ZAHRBTNO RAZDVAJANJE

JANEZ JUHANT

Ob trestdesetletnici konca druge svetovne vojne je Društvo Slovenija v Svetu pripravila kulturno prireditev v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma, pri kateri so v pesmi in besedi izpostavili zatajene travme naravnega povojnega begunstva. Oba slavna govornika dr. Božidar Fink iz Argentine in predsednik Vlade RS Janez Janša sta izpostavila materialno, kulturno in duhovno škodo, ki jo je slovenskemu narodu povzročila komunistična revolucija. Šele počasi delamo bilanco tega obdobja; bolj pravično in nepristransko jo bodo morale delati prihodnje generacije.

Razdvajanje naroda sicer komunisti pripisujejo Antonu Mahničju, ki je pred dobrimi sto leti zahteval, naj se liberalci opredelijo: za vero ali liberalizem. To formulo so v zaostreni inačici in v izrednih vojnih razmerah izvedli komunisti, ki so od vseh zahtevali brezpogojno služenje revolucionarnim idejam in ukinitve vseh dosedanjih vrednot. Kdor se ni podredil oz. za kogar so vedeli, da se ne bo podredil, je bil proglašen ne le za razrednega sovražnika, pač pa za narodnega izdajalca. Že kdor ni zavrnil ustaljenih civilizacijskih vrednot in ni bil pripravljen sprejeti nasilnih metod, je veljal za narodnega izdajalca. Sam Kocbek je ob Ehrlichovi usmrtitvi slabo spal in v *Tovarišiji* zapisal, da bo moral sled romantične revolucionarnosti zamenjati z „jasnimi in neizprosni zakoni revolucionarne stvarnosti“. Ehrlich je moral pasti, ker bi bil sposoben organizirati Slovence tudi brez revolucije in Partije.

Komunisti so v vojni stiski Slovencem vsilili absolutno delitev. Prenevanje kdo je kdo, je vneslo v narod totalen nadzor, sumničje in ovajanje s formulo „narodni izdajalec“. To je veljalo za duhovnika, ki ni sprejemal komunizma, za vpoklicanega v nemško vojsko ali za tistega, ki je namesto ruske fronte izbral manjše zlo - domobrance, da je v vojni mogel ostati na domači zemlji. Ista formula je veljala po letu 1945 za „kulake“, ki so hoteli ohraniti svojo zemljo in pa za golotočke in druge povojne žrtve. Še v času formalne demokracije ta formula določa odnose med Slovenci in jih deli na prave in neprave. Večina novinarske srenje (in tako imenovane stroke) se še danes ni sposobna izviti iz teh kalupov.

Posledice so stalne ločitve in sovražstvo v narodu. Stari priseljenci v ZDA, Argentini in drugod so z nezaupanjem in celo sovražtvom gledali na povojne emigrante, ker je nova oblast prek svojih agentov spravila med te ljudi formulo, da so prišli narodni izdajalci. Med rojaki na Korotkem in Trzarkem, v Benečiji in na Madžarskem je ta formula razdvajala že tako od tujcev zdesetkane rojake. Ko je celovška Mohorjeva nameravala v trestdesetih letih kupiti vetrinjski grad, je vladajoča korotška politika pod temi vplivi to preprečila. Posledice hromijo zamejce in izseljence še danes in preprečujejo ustvarjalnost in preživetje. Nova oblast ima zdaj priložnost, da zakoliči nova pota sodelovanja in narodne ustvarjalnosti med Slovenci doma in po svetu.

Zaradi revolucionarne delitve ostajajo nacionalni strateški cilji na stranskem tiru in nekateri stalno iščejo nove „revolucionarne“ formule za staro delitev. Tisto, kar glede medijskih, gospodarskih in drugih prevzemov dejanske oblasti, postkomunistični strankarski privrženci očitajo zdaj vladajočim, so oni počeli s popolnim nadzorom vse družbe in zaenkrat je že vse preveč mono-

polov iz naslova te formule. Z prvimi spremembami, ki jih je zdaj uvedla nova oblast le polagoma padajo privilegiji stare garniture, ki se je prvič resno znašla v vlogi izgubljanja totalnega nadzora. Zato bodo reforme, ki jih v zakulisju načrtujejo — tudi graditev na socialdemokratsko evropsko formo — neuspešne, če gre ta v smer spet novega „preoblečenega“ nadzora, da bi naprej preprečevali demokratične mehanizme, vladavino prava in strankarski pluralizem. Zato take težave, ko gre za dogovore o nacionalno pomembnih strateških ciljnih npr. o Nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu in sploh o strokovnih rešitvah v zdravstvu, sodstvu, v sindikatih itd. Namesto iskanja skupnih nacionalnih interesov, eni tehtajo le, katere privilegije bodo izgubili, zato jim gre ta posel slabo od rok, kar kot potrjuje stanje v obeh opozicijskih strankah.

Bistvo razdvajalne formule je namreč zavestni in podzavestni totalitarni nadzor, v katerega so vpleteni ljudje, ki jih je sistem znal ob ključnih trenutkih vpreči v svoj voz in jim poveril vlogo nadzornikov nad drugimi. Dobili so vsa pooblastila in možnosti družbenega napredovanja, promocije in uveljavljanja, ki je bilo pogojeno z zvesto službo svojim gospodarjem. Lahko so pobijali, ropali, lagali menjali barve se pretvarjali in počeli druge nečednosti. Ker so bili na pravem mestu, so bili pač „dobri“, saj je njihovo delovanje služilo sistemu in to je zadostovalo.

Nadzorovana lojalnost stalnim gospodarjem se je ustalila tako v osebah kot v ustanovah, zaradi česar tudi zadnje ohranjanje sistemsko zavezanost formuli. Le tako si lahko razlagamo, da pomembne kulturne in izobraževalne ustanove ob osamosvojitvi niso mogle iz teh okvirov in so zato akademski ljudje v odločilnih trenutkih dajali predvidljive izjave in stopili na „primerno“ stran. Seveda jih je sistem zato tudi ustrezno nagradil z vsemi „naj“, medtem ko se tisti, ki so se enkrat uprli sistemu, svoje „razredno-sovražne“ ali „narodno-izdajalke“ etikete zlepa ne morejo znebiti.

Po istem ključu so bili domnevni nasprotniki apriori označeni za slabe in manjvredne in se niso smeli pojavljati v javnosti oz. jih je javnost ignorirala ali če so se že pojavili označila za negativce. Ta formula deluje še naprej posebno v medijih, zaradi česar vladajoči politiki v primerjavi s prejšnjimi dobivajo čisto drugačne oznake, njihovo delo se meri po drugačnih kriterijih, sploh so a priori slabi in seveda ne bodo postali dobri, dokler bodo novinarji pod prikritim nadzorom omenjene razdiralne politike in jih nova oblast ne bo osvobodila sistemskih spon preteklosti.

Najhujše se je seveda, da so domnevni „narodni izdajalci“ bivšega sistema imeli osebne nadzornike, ki so bdeli nad njimi. Tako se Vam je lahko zgodilo, da so bili Vam najboljši prijatelji, morda celo sorodniki v resnici le Vam nadzorniki. Ker so bila vsa sredstva dovoljena za ohranitev vladajoče partijske garniture, običajne stvari, ki v normalnih družbah tejejo kot temeljne vrednote, iz katerih družba živi: zaupanje, prijateljstvo, zvestoba, resnica, človeško življenje, niso te. Veliko tega, kar se je dogajalo na zelo intimnih med-osebnih ravneh je že odšlo v grobove. Ostaja pa občutek prevaranosti, da te je prijatelj izdajal in predvsem družbena nenormalnost in razklanost, ki zavira ustvarjalno sodelovanje in uspešno prihodnost naroda in države.

Vladni gospodarski načrti

Vlada bo v tem mandatu večinoma dokončala projekt privatizacije, in sicer tako, da se bo vpliv države v gospodarstvu kazal le na področju regulacije, ne pa tudi upravljanja, je napovedal predsednik vlade Janez Janša. V pogovoru na POP TV je premier tako zavrnil očitke o političnem kadrovanju vlade in vzpostavljanju njene ekonomske elite ter zagotovil, da so bili nedavno imenovani direktorji pomembnejših podjetij izbrani brez kakršnega koli vpliva strankarske politike.

Dileme o umiku države iz gospodarstva sploh ne bi bilo, če bi prejela vlada izpeljala projekt privatizacije, je dodal Janša. Zato bo proces dokončala sedanja vlada, tako da bo Slovenija dobila takšno strukturo, kot je običajna v „normalni socialno-tržni državi“.

Menjava ekonomske elite ni namen vlade. „Tudi v podjetjih, kjer vlada uprav-

lja z deli državnega premoženja, je meni vseeno, kakšne barve je direktor, če je uspešen.“ Premier je zagotovil, da noben nadzorni svet direktorja ne bo zamenjal zaradi politične barve.

V nekaterih podjetjih so se direktorji zamenjali zaradi izteka mandata, nekateri pa so odstopili sami. „Če nekdo odstopi, ko se zamenja nadzorni svet, to nekaj pomeni. Vsak, ki ima čiste račune, se ne boji ne nadzornikov ne revizije.“

Predsednik vlade je še zavrnil očitke, da oba paradržavna sklada, Kapitalska družba in Slovenska odškodninska družba, o poslovnih zadevah odločata politično. Nobeden od skladov ne vodi podjetij, opravljata pa vlogo skrbnika premoženja, naloženega v različnih podjetjih, je dejal in opozoril, da je takšno zakonodajo sprejela prejela vlada, zato se je bo treba držati, dokler ne bo spremenjena.

Letnji kresnik Alojzu Rebuli

Dobitnik petnajstega kresnika za najboljši slovenski roman preteklega leta je Alojz Rebula, ki je žirijo prepričal z delom *Nokturno za Primorsko*.

Podelitev kresnika na kresni večer je letos ponovno potekala na Cankarjevem vrhu na Rožniku. Potem ko se je žirija vrnila z zadnjega zasedanja v Cankarjevi sobi in je njen predsednik Matevž Kos razglasil nagrajenca, je nagrado in spominsko plastiko Jurija Smoleta Rebuli izročil odgovorni urednik Dela Darijan Komar.

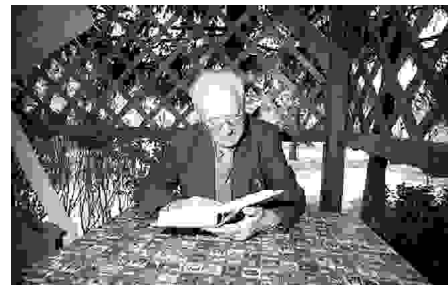
Nokturno za Primorsko Alojza Rebuli je duhovniški roman, izrisana freska o apokaliptičnem času primorske zgodovine in o iskanju večnosti in avtentičnosti, vere in slovenstva.

Tržačan Alojz Rebula (1924) se je kot pripadnik slovenske manjšine, ki mu je narodna zavest vsajena v intimno bistvo, kljub dvojezičnosti odločil za ustvarjanje v slovenščini, tudi zaradi tega, ker je v majhnem narodu videl „najprimernejše vesolje“ za izživetje „čiste človeške integritete, osvobodjene slepil zgodovine“. Začel je sicer s poezijo, a se je kmalu v celoti posvetil samo prozi.

Že Rebulova kratka proza je napovedovala nekatere poteze pisateljevega nadaljnega ustvarjanja. V njej se je že uveljavljal Rebulov intelektualizem, ki si prizadeva preseči osebno pa tudi narodnostno tesnobo in negotovost in se posveča univerzalni bivanjski in duhovni tematiki s pečatom slovenstva, zlasti tržaškega.

Rebula je član SAZU in Prešernov nagrajenec (1995). Finalist Delove nagrade kresnik je, letos z romanom *Nokturno za Primorsko*, že tretjič. Leta 1995 je kandidiral s *Kačjo rožo* in leta 1999 s *Cesto s cipreso* in zvezdo. V Rebulin bogat ustvarjalni opus med drugim sodijo še dela *Devinski sholar*, *Klic v Sredozemlje*, *Senčni svet*, *V Sibilin nem vetru*, *Zeleno izgnanstvo (triada)*, *Divji golob*, *Jutri čez Jordan* in *Snegovi Edena*. Rebula je ob podelitvi nagrade dejal, da je iskreno presenečen in da nagrade ni pričakoval, ker trenutno čas v Sloveniji oziroma v Evropi pač ni naklonjen temi, ki jo opisuje. Presenečen je, saj pripada predvojni generaciji, ki piše stilno in vsebinsko drugače kot povojna.

Posebno nagrado je dobila Mohorjeva založba Celje, ki je izdala njegovo knjigo. Rebula se je po podelitvi nagrade v spremstvu kresničk odpravil k cerkvi na Rožniku, kjer je podkuril že tradicionalni kresni ogenj.

Molitev za beatifikacijo Janeza Pavla II.

Že pred uradnim začetkom postopka za beatifikacijo papeža Janeza Pavla II. se je po svetu vrstilo več molitvenih pobud prav v ta namen. Obstaja tudi spletna stran, na kateri se zbirajo podatki o življenju in delu pokojnega papeža. Na tej strani je objavljena tudi molitev za njegovo beatifikacijo. Molitev je objavljena v več jezikih, celo v Kitajskem. Sodelavka radia Ognjičice, sestra Vesna Jelen, jo je prevedla tudi v Slovenščino.

Takole se glasi:

O Sveta Trojica, zahvaljujemo se ti, da si obdarovala Cerkev s papežem Janezom Pavlom II. in dovolila, da so skozen sijali nežnost tvoje očetovske skrbi, slava Kristusovega križa in sijaj Svetega Duha.

S popolnim zaupanjem v Tvoje neskončno usmiljenje in Marijino materinsko priprotnjo nam je dal živo podobo Jezusa Dobrega pastirja ter nam pokazal, da je svetost potrebno merilo navadnega krščanskega življenja ter pot, da dosežemo večno občestvo s teboj.

Daj nam po njegovi priprotnji in po Tvoji volji milosti, za katere prosimo, v upanju, da bo kmalu prišel med tvoje svetnike.

Amen.

Nata RAST v Sloveniji

V ponedeljek, 27. junija smo se zbrali vsi dijaki RASTi XXXIV na letališču na Ezeizi, da bi odšli v Slovenijo. Opravili smo potrebne postopke, se od vseh poslovili (ni manjkalo solz), zapeli nato pesem Slovenija, ki smo jo sami napisali in uglasbili, ter se odpravili na pot, ki naj bi peljala do letala. V čakalnici smo res čakali in dobivali razna sporočila, da se je polet zakasnil, dokler nam niso povedali da je polet ukinjen. Vrniti smo se morali domov in po obnovljenih postopkih (slovo in solze) odpotovali na naslednji dan.

29. junija, smo prispeli v Frankfurt, od koder smo šli z Adrijom do Brnika, kjer so nas sprejeli sorodniki. Potem smo se odpravili na avtobusu v Dijanski dom.

Popoldne smo že hiteli v Lesce na prireditve, kjer so odkrili spominsko ploščo pesniku in pisatelju Mirku Kunčiču. Nastopili smo z recitacijami. Ploščo je blagoslovil nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran, ki je kasneje daroval slovesno zahvalno sv. mašo. Domov smo se vrnili zvečer.

Naslednji dan smo se po dobrem zajtrku odpravili z avtobusom v Koper, kjer smo si najprej ogledali splotja založbe Ognjišče: Nato nas je sprejel škof msgr. Metod Pirih. Po končanem obisku smo šli do Portoroža, kjer smo uživali slovensko morje. Okoli petih popoldne pa smo odšli na ogled zvonika mogočne cerkve v Piranu.

V petek, 1. julija smo si zjutraj malo ogledali Ljubljano. Po kosilu pa smo se odpravili z avtobusom proti Velikim Laščam. Ustavili smo se v Ratici, ki je rojstni kraj Primoža Trubarja. Tu so nam razkazali Trubarjevo domačijo in nam podali kratek življenjepis „očeta slovenskega knjižnega jezika“.

Ko smo dospeli do Velikih Lašč smo si ogledali zunanost tamkajšnje cerkve in spomenik postavljen tam

rojenemu znamenitemu slovenskemu pisatelju Franu Levstiku. Nadaljevali smo pot do Male Slevice, kamor nas je povabil župan Velikih Lašč in kjer smo tudi večerjali.

2. julija smo se odpravili na dvanaesti tabor, ki ga vsako leto organizira Izseljensko društvo Slovenija v svetu. Tam smo tudi nastopali. Popoldne smo šli v Kočevski Rog in bili tudi pri maši ob breznu, kateri je sledil kulturni program. Nastopal je zbor Korotan iz Clevelanda, ZDA ter gledališka skupina iz Buenos Airesa. Nazaj grede smo si ogledali zunanost Turjanskega gradu, kjer je med revolucijo potekala huda bitka med varškimi stražarji in partizani.

Naslednji dan smo odšli zgodaj zjutraj v Ljubljanski grad. S stolpa smo si ogledali glavno mesto Slovenije. Po ogledu zunanosti smo se vrnili na kosilo v Dijanski dom. Popoldne smo odšli k maši v Ljubljansko stolnico. Nata je bila zelo slovesna, ker so izročili palij nadškofu msgr. Uranu. Zvečer smo odšli v Cankarjev dom, kjer je bila velika prireditev ob 60. letnici natega begunstva.

V ponedeljek, 4. Julija pa se je pričela nata študijska doba. Po zajtrku smo se odpravili na izpit za uvrstitev po skupinah na poletni toli. Opoldne so nam razkazali stari del Ljubljane. Popoldne smo imeli kratek pouk in sledila je slovesna otvoritev poletne tole.

Naslednji dan je bil deževen. A kljub temu smo popoldan odšli v čudovit bazen in preživeli krasne ure.

Medtem, ko smo dopoldan hodili v tolo, smo se popoldan razgledovali po Sloveniji. Tako smo 7. julija odšli v Maribor, kjer smo si najprej ogledali stolnico. Pozdravil nas je škof msgr. Franc Kramberger. Potem pa nas je tamkajšnji župnik vodil po Mariboru. Bili smo tudi povabljeni na malico.

Naslednji dan smo se popoldan odpravili na izlet v Postojnsko jamo, ki nas je očarala s svojo lepoto. Od tam smo se odpeljali na do Predjamskega gradu, kjer smo lahko občudovali zanimivosti te zgradbe.

V soboto, 9. julija, na dan argentinske osamosvojitve, smo se po zajtrku odpravili na Gorenjsko do Kovra blizu Tržiča. Tam nas je sprejel tamkajšnji župnik Vlado Pečnik. Po sprejemu smo se odpeljali do Dovžanove soteske. Zvečer smo pa imeli mašo, pri kateri smo aktivno sodelovali; potem pa smo imeli nastop plesov in recitacij, s katerim se predstavljamo po raznih krajih Slovenije.

Naslednji dan, ko je bila nedelja, je bil namenjen za obisk naših sorodnikov.

Ponedeljek, 11. julija je bil namenjen sprehodu po Ljubljani. Ta dan smo tudi obiskali nadškofa in metropolita msgr. Alojza Urana, ki nas je lepo sprejel. Prav pristrčno in očetovsko nas je nagovoril. Zvečer pa smo odšli v bazen s tobogani, kjer smo se zelo lepo zabavali.

13. julija zgodaj popoldan nas je avtobus popeljal da slapa Savica, kjer izvira Sava Bohinjka. Za tem smo si ogledali Bohinjsko jezero. Od tam smo odšli na Bled, kjer smo se kopali v jezeru in potem tudi obiskali kapelico na otoku.

Naslednji dan smo obiskali stinski samostan, ki je najstarejši v Sloveniji in tam občudovali zanimivosti muzeja. Za tem smo odšli do kraja, kjer je živel Valvazor. Majhen a lepo urejen grad smo si ogledali do potankosti. Potem pa smo šli na Otočec, kjer smo se igrali nogomet, večerjali na travniku in se pozno zvečer vrnili domov.

Toliko o potovanju doslej. Prihodnjič pa pride na vrsto poročilo obiska na Korotkem in pot nata hoja na Triglav.

RAST XXXIV

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Predvolilni spopadi in neukrotljiva inflacija so bili značilni pojav preteklega tedna. Skrb, ki jo v vladi povzroča rast cen je seveda tudi tesno povezana z volitvami. Kirchnerjev krog ne želi, da bi prišli do oktobra z vtisom, da je gospodarska ekipa zgubila kontrolo nad položajem.

Kdo je kriv. Kar naenkrat je zagorela polemika v zvezi z inflacijo, ki se suče okoli enega procenta mesečno. A to je dovolj, ker vlada že nekaj mesecev obljublja, da jo bo ustavila. Prepričan je nastal potem, ko so nekateri vladni možje izjavili, da so tega krive povitice plač. Ognju je prilil olja predsednik industrijske zveze, ki je zatrdil, da so povitice plač „podivjale“. Reakcija je prišla s strani sindikatov. Vse tevilke dokazujejo, da so cene daleč pred plačami, da so plače izgubile težo pri proizvodnih stroških, in da povitice plač pripadajo le prijavljenemu sektorju delovne sile, medtem ko v sivem gospodarstvu o kakih povitich ni govora. V vladi se nihče ni oglasil, da bi opozoril na grobe inekcije denarja, ko dnevno vlada kupuje rastoče količine deviz, da bi vzdržala ceno dolarja, ki nenehno teži navzdol. Del tega denarja prihaja iz davkov, kaj velik del pa je emisija, tiskanje visokih vsot pesov, kar brez dvoma poriva inflacijo kvinku.

Parlamentarne volitve?

Oktobra bomo zamenjali le del zakonodajnih teles v državi, provincinah in občinah. Vendar se predsednik trudi, da bi te volitve imele večji pomen. V vladi sicer ne govorijo več tako vztrajno o plebiscitu, ker v mnogih okrožjih ne kaže preveč ugodno. Zato sedaj od Kirchnerja pa do zadnjega funkcionarja govorijo o „podpori“, ki naj jo ljudje s svojim glasom izrazijo vladi, da bo mogla naprej izvajati potrebne spremembe. A ta poziv in narava volitev izgubi smer, ko slišimo medsebojne obtožbe enih drugih, v okviru notranjega boja v peronizmu. Tako lahko spoznamo, da niso v igri samo senatorska, poslanska in svetniška mesta, ampak predvsem kosi oblasti v tem nenehnem notranjem boju, ki pretresa vladno stranko pa tudi opozicijo.

Kdo je kdo. Zato je tudi težko razvidno, kdo je kdo v tej igri imen in kandidatov. Nekaj je jasno: v peronizmu ni vse tako kot izgleda. Lahko bi postavili Kirchnerja na levo in Duhaldeja na desno. A pri predsedniku je vrsta veljakov, zlasti županov buenosaireškega predmestja, ki nimajo nič opraviti s kakšno ideološko različico. V nenehnem obtoževanju, kdo je „capo mafia“ in kdo ne, so fotografije predvolil-

nih srečan najboljši dokaz, da so eni in drugi enaki. Te dni je predsednik Kirchner javno spraveval, kam je šel denar, ki ga je provinca Buenos Aires množično prejela, ko je bil Duhalde guverner. Predsednik poslanske zbornice, duhaldist Camaño pa je bistro dejal: Zakaj ne vprava tistih, ki so za njim. Za predsednikom je namreč stala vrsta županov, ki so se okoristili s tistim denarjem in na njem gradili svojo politično moč, ki jo sedaj postavljajo v službo Kirchnerja. S tem nočemo braniti Duhaldeja ampak samo pokazati, da je vse odvisno od tega, skozi katera očala gledamo stvarnost.

Huda zmeta. V duhalizmu že nihče več ne sanja o neomajni oblasti, ki so jo že pred kratkim izvajali v provinci Buenos Aires. Le nekateri se spravejejo, kako je mogla skoraj vsemogočna struktura zgrmeti na tla v tako kratkem času. Pravzaprav je na mestu samo vprašanje, kako se je mogel tako spreten politik kot je Duhalde tako zmotiti. Bistvena postavka argentinske politike je, da ima moč tisti, ki ima oblast, torej, ki deli denar. Kot je delovala zveza županov pod Duhaldejem na podlagi fondov, ki jih je provinca radodarno delila, tako deluje sedaj v prid predsednika, ko fonde delita on in guverner Solá. Nerazumljivo je, da je Duhalde tako mirno položil v „nezanesljive“ roke tako guvernersko kot predsedniško mesto.

Naj odločijo sodiča?

Seveda je prišlo tudi do pričakovanih pritožb na sodišče. Kot smo že omenili, ustava predvideva za vsako provinco dve senatorski mesti zmagovalcu, eno pa prvi manjšini. Duh ustave meni, da so to različne politične sile. V primeru provinc Buenos Aires pa se lahko zgodi, da bodo vsa tri mesta zasedli peronistični kandidati. Prvo pritožbo je vložil socializem, nato pa še radikali. A buenosaireški primer ni edini. Še v drugih provincinah je položaj enak. Te so Misiones, La Rioja, San Juan in San Luis, kjer predvidevajo da bodo vsi trije senatorji iz vrst sicer ločene peronizma. Stvarno besedo bi lahko izreklo le ustavno = vrhovno sodišče. To pa je po zadnjih spremembah prirojeno po meri predsednika.

Sprti sindikalizem. Končno je predstavnik transportnega sindikata Hugo Moyano nastopil kot edini glavni tajnik CGT (glavna delavska konfederacija). Vodje mogočnih sindikatov javnih storitev so sicer ostro nasprotovali, a zaenkrat ne kaže, da bi organizirali svojo lastno konfederacijo. Obljublja le, da bodo v sklopu enotne CGT organizirali notranjo opozicijsko strujo.

VTISI IZ SLOVENIJE

Povezovalna pot treh svetih⁽⁸⁾

(OD NAŠEGA DOPISNIKA)

CONCERTO NOCTURNO (GROSSO)

Občutek, ki ga — nevarjenemu — vzbujata spalnata vreča, tudi ni sproščujoč. Glava se vedno premleva preživete dogodke dneva, se ustavi pri družini v glinčasti vasi in čaka, da bi misli omagale.

Nekateri pa kar hitro prestopijo v svet sanj. In ker nas je lepo tevililo, ker nas je vseh starosti in spolov (dveh!), tudi vsak po svoje plava v tem svetu podzavesti. Nekateri — mirje, pet — ne morejo uživati svojega spanja v tihini. Morda pa hočejo deliti z ostalimi svojo srečo in jo izražajo s — smrtanjem ...

Janko Mlakar je znal marsikaj napisati o svojih plezarijah in potovanjih po hribih in gorah, pa tudi po planinskih kočah. Takoj sem se spomnil na opise nočnih mor, ko ga planinski kolegi niso pustili spati. To pot me ta nočni koncert ni motil, saj nisem mogel zaspati in sem se posvetil poslušanju. Res, dva nista enako vlekla. Ker sem se na ležišče skobacal v temi,

tudi nisem mogel vedeti, kdo je avtor koncertiranja, pa me tudi ni zanimalo. Vsak je imel svojo vižo in tudi svoj solo, kot bi mu ostali hoteli pustiti, da se izkaže s svojo improvizacijo. Cela jam session.

Ko sem se odpravil na romanje, sem pomislil, da bi vzel s seboj kasetofon, s katerim bi si med potjo pomagali shranjevati misli, ki bi se mi rojevale. Čeprav je teža nepomembna, sem se končno odločil, da ga v prid zmanjšanju teže (v nahrbtniku se vsak gram — posebno proti koncu — te kako pozna) pustim doma. In zdaj sem močno obžaloval to odločitev, zaradi katere sem ostal brez dokazov o tem, kar pišem. Tudi Janka Mlakarja so obtoževali, da si je nekatere dogodke kar izmislil ali priredil po svoji fantaziji.

ZADNJI ODSEK

Jutro nas je sprejelo s soncem. Kar hitro smo se skobacali, saj je bil odhod napovedan za osmo uro. V tili nas je čakal zajtrk. Tudi nekaj novih obrazov smo

Marijino Celje, mogočna cerkev z dvema zvonikoma

videli, vendar se tevililo ni dosti spremenilo, saj so nekateri končali romanje na Ligu že prejmi večer.

Skupina se je spet razvrstila s križem na čelu, se premetela in stopila na vrh griča (680 m), kjer stoji mogočna cerkev. Ime Marijino Celje je dobila po največjem srednjeevropskem Marijinem svetinču na avstrijskem Štajerskem leta 1761, ko je cerkev dobila kopijo Marijinega kipa iz Mariazell.

Vendar prva pisna omemba svetinča izhaja iz leta 1325, ko je njen zavetnik sv. Zenon. Zgradba ima svoje zanimivosti, predvsem pa po tem, da ima kar dva zvonika, kar je v teh krajih redkost in bolj spominjata na alpski kot pa

mediteranski slog.

V cerkvi smo zmolili jutranjo molitev, se razgledali po njej, pofotografirali. Skupna, gasilska fotografija je nastala tudi pred cerkvijo, nato pa je bilo treba vzeti pot pod noge, saj nas je čakal kar dober del poti. Ko se malo razgledujemo proti zahodu, nam je sladek nasmeh kar sam prišel na ustnice: tam daleč, te bolj daleč, pa v isti tihini, smo zagledali Staro Goro. Pa smo res že nekaj prehodili!

A ko se obrnemo na pot, se je nasmeh malo skisal: tam daleč, te bolj daleč, pa v isti tihini, smo zagledali goro Skalnico in na njej svetogorsko svetinčo. Ja, kar potrditi se bo treba!

GB

SLOVENCİ V ARGENTINI

Alojzijeva proslava naših otrok

Sončen in ne premrzel zimski popoldan nas je spremljal ob praznovanju sv. Alojzija, ki je bilo v nedeljo 3. julija v Slovenski hiši. Zastopane so bile vse naše osnovne šole, ki delujejo na področju Velikega Buenos Airesa.

Srečanje se je začelo s sveto mašo v slovenski cerkvi Marije Pomagaj. Daroval jo je pater Alojzij Kukovica, ki je to pot uporabil primernejši tekst za otroške maše. Med mašo so otroci Slomškove šole živahno in navdušeno sodelovali s petjem, pod vodstvom Marcela Brula. Učiteljice Prešernove šole so imele na skrbi povezavo maše in berila.

Po maši smo se kot vsako leto poklonili pred spomenikom padlim junakom. Učiteljica Balantičeve šole Ivana Tekavec nam je spregovorila o pomenu naše polpretekle zgodovine, nato pa so otroci te šole doživeto recitali simfonično pesnitev Vladimira Kosa: „Slava vam, naši križarski vitezi — domobranci“. Poklon smo zaključili s pesmijo „Oče, mati...“.

In že smo nestrpno hiteli v dvorano kofa Rožmana. Voditeljica šole ABC po slovensko, gospa Nevenka Jelenc Čop, nam je izrekla dobrodoščico in nas vpeljala v igro Alberta Paplerja „Hudobni graščak“, ki jo je za to priložnost pripravila šola Josipa Jurčiča iz Carapachaya.

Zastor se je odprl in že smo se znašli v deželi pravljic. Z odra nas je vabila scena srednjeveškega gradu, drevo s premikajočimi vejami in lična klopica.

Zgodba poteka v tem gradu, kjer živi hudobni graščak (Luka García), ki je povsod znan zaradi svojega neusmiljenega srca. Grdo ravna s podložniki — kmeti. Ti mu morajo plačevati s svojimi pridelki, kar pa mnogokrat ne zmorejo. Zato jih pogosto vrže v grajsko ječo, družine pa trpijo lakoto.

Naenkrat se pojavi hraber mladenič, Pavliha po imenu (Tomi Klemen), ki se nameni, da bo graščaka malo razjezil. Oba skleneta pogodbo, po kateri bi ob koncu meseca Pavliha zaslužil veliko denarja.

seveda le, če se v teku meseca ne bi nikdar prestrašil. Če bi se pa le enkrat prestrašil, bi moral delati čisto zastoj.

Graščak mu s pomočjo sluge Tožirada (Javier Vázquez Klemen) nastavlja razne zanke, ki jih navihani Pavliha, s pomočjo kuharčka Žlice (Andrej Klemen) previdno sledi in seveda premosti.

Končno se graščak ujame v lastne mreže in Pavliha, naš junak, reši kmete pritiska hudobnega vladarja ter jim vrne denar, ki jim je bil po krivici ugrabljen.

Vsi nastopajoči so odlično odigrali svoje vloge; poznale so se nertete vaje. Podajanje je bilo doživeto in zlasti

izgovorjava povsem pravilna. Poleg že imenovanih so nastopili tudi graščakova hči Lizika (Mikaela Resnik), mati kmetica (Marjana Delbene Korovlec), stara mama kmetica (Marija Korovlec), stražarji (Tomi Cunny, Tjasi Gorje in Pavel Mokorel) in otroci (Zofija Córdoba Papež, Marjanca Resnik, Mihaela Hanjže, Andrej Gorje, Andrej Mokorel, Maja Mokorel in Maksi Vázquez Klemen). Pri maskiranju se je izkazala Ani Resnik. Petje in glasbo je imela na skrbi Ani Klemen. Kompozicija pesmi: Pedro de Gyldenfeldt. Šepetalke so bile Irena Fajdiga Mokorel, Ani Klemen in Helena Fink Žnidar. Za lične obleke so poskrbele učiteljice in mamice. Luči in zvok sta upravljala Damijan Ahlin in Zinka Klemen Vázquez. Posebno omembo zasluži scena, ki je vse popeljala v pravljico vzdušje; pripravili so jo Franci Resnik, Ani Resnik, Frido Klemen, Jože Mokorel, Julio Vázquez in sodelavci. Režija: Ani Klemen in učiteljice.

Lahko rečemo, da je v polnosti sodelovala vsa šolska družina iz Carapachaya. Glavno odgovornost pa je nosila neutrudljiva voditeljica Jurčičeve šole, Ani Klemen. Zato se moramo prav njej zahvaliti za tako simpatično in dinamično igranje, ki je bila pravna za naše otroke, saj so ji sledili

z zanimanjem do konca in ob zaključku obdarili vse igralce z močnim ploskanjem.

Iskren boglonaj Jurčičevi šoli. Za zaključek pa lahko z veseljem rečemo, da dokler bodo naši otroci peli in igrali na odru, bo naš obstoj zagotovljen in istovetnost neomajna.

MPJ

SPOMINI

Nič se ti ni zgodilo

Cesta čez Ljubelj je globoko zasekana med skale. Množica bežečih pet, na vozeh, s kolesi se je vedno počasneje pomikala in nazadnje zastala. Med gnečo vpravljujočih oči se je nenadoma prikazalo nekaj oboženih vojakov — z rdečo zvezdo na kapah. Naša usoda je bila zapečatenata.

Počasi so nas iz zasekane ceste porivali na severno stran, proti Borovljam. Spotoma so nam pobirali vrhnje obleke, torbice, prstane, uhane. V vasi so nas natlačili v najrazličnejše prostore. Midve z mamo sva se znašli v klavnici. Nekaj ljudi je sedelo na tleh, drugi so stali med njimi in se in se so prihajali. Tako smo stoji in čepe prestali prvo noč. Drug na drugem. Drugi dan so nas odpeljali v šolske prostore. Vsak dan drugam, brez vsakega reda, vedno zelo natlačene. Tretji dan smo se znašli v Št. Jakobu. Vsaj zraka smo imeli nekaj več.

Ponoči so nas naložili na tovrne avtomobile. Peljali so nas v gozd, tam smo morali med drevjem stopiti v vrste. Malo pred nami so vojaki polegli v grmovje. Bil je trda tema; videli smo samo zagonetne sence. Tihe ukaze onih v grmovju smo si vsi enako razlagali. „Streljali nas bodo.“ Z mamo sva se držali za roke in tiho molili. Po dolgem čakanju so zagrmeli strelji. Izza grmovja se je zabliskal močan ogenj. Nič drugega. Čakali smo, kdo od nas bo prvi padel. Pa nič. V grozni napetosti so minule minute, ni bilo slisati glasu med jetniki. Tako smo stali do zore. Ko se je začelo daniti, so pognali motorje tovornjakov in nas naložili. Odpeljali so nas spet v pentjakovsko šolo.

Ko sem to pripovedovala svojim sodelavkam dolga leta

MENDOZA

Društveni občni zbor

V nedeljo 3. julija se je vrnil 56. redni občni zbor Društva Slovencev v Mendozi. Sklican je bil ob 11. dopoldan po naši nedeljski službi božji v našem Domu. Predsedoval je dosedanji predsednik Jernej Bajda.

Prva točka na dnevnem redu je bilo imenovanje dveh overovateljev zapisnika za kar sta bila določena Jaka Bajda in Lado Šmon. Sledilo je branje in odobritev zapisnika prejšnjega lanskega 55. občnega zbora na to pa so se zvrstila poročila odbornikov in predstavnikov društvenih odsekov. Tajniško poročilo je podal Pavel Šmon. Omenil je potek delovanja društvenega odbora kot tudi podroben pregled vsega društvenega delovanja v pretekli poslovni dobi. Blagajniško poročilo o dohodkih in izdatkih je podala gospodična Darinka Žumer. Dalje sta poročala kulturni referent inž. Jože Šmon in gospodar Davorin Hirschegger. O vsem, za našo skupnost zelo pomembnem izvršenem delu pri našem sobotnem šolskem tečaju svetih Cirila in Metoda je poročala gospodična Lenčka Božnar. Miha Bajda pa je poročal o srednješolskem tečaju ter poučevanju slovenščine kot tuji jezik, za kar se je odzvalo lepo število rednih sluhateljev. Roman Bajda pa je povedal dejavnosti planinskega odseka, ki upravlja gorsko kočjo č. g. Jožeta Kastelica v Penitentes. Gospa Ana Grintal Hirschegger je poročala o delovanju pevskega zbora, slednjič pa je Emiliano Nemanič o mladini, gospa Marjana Šmon-Žumer o delovanju žena in Boris Bajda o delovanju z naraščalniki. Končno pa se je predsednik zahvalil vsem, ki so v pretekli dobi na katerikoli način sodelovali.

Potem ko je občni zbor prejel na točko volitev dnevnega reda, sta bila predla-

gana, da naj bi v novi dobi nadaljevala, dosedanja, predsednik in podpredsednica. Vendar predsednik Jernej Bajda ni sprejel predloga in je utemeljil promjjo, da bi ga občni zbor za novo dobo razrešil zaradi osebnih, predvsem zdravstvenih razlogov. Predlagal je, naj bi se odločili za kako predsedniško kandidatinjo. Na ta način je to pot postala predsednica gospa Marjana Šmon-Žumer, dolgoletna voditeljica žena in mater, podpredsednica pa je ostala gospa Ana Grintal Hirscheggerjeva. Za tajnika je bil imenovan David Bajda, Darinka Žumer bo nadaljevala kot knjigovodkinja, blagajnik Jože Štim in blagajniški pomočnik Mariano Hirschegger, kulturni referent, inž. Jože Šmon in njegov pomočnik Pavel Bajda, gospodarja Davorin Hirschegger in Peter Hirschegger, tiskovni referent, inž. agr. Marko Bajuk; odborniki so: Jernej Bajda in Maks Ovčjak, ta dva sta posebej zadolžena za gradbene zadeve, in pa Stane Grebenc, Miha Bajda, Janez Štim in Jože Nemanich. Mladinska predstavnik sta Tomaž Bajda in Marta Grintal ter za žene in matere Marta Pregelj Plath. Peter Slova, Jože Kralj in Marko Milač so bili ponovno izvoljeni kot člani nadzornega odbora. Za razsodišče pa je občni zbor, za novo dobo, tudi potrdil Ernesta Hirscheggerja in Luko Grintala.

Slednja točka na dnevnem redu pred slučajnostmi je bila naš razgovor in sklep o članarini in posmrtnini, ki sta ostali brez spremembe. S tem je bil občni zbor zaključen in tako ima slovenska matična ustanova pri nas, Društvo Slovencev v Mendozi, obnovljeno vodstvo, ki bo v novi letni dobi nadaljevalo 56-letno nepretrgano življenje.

M. Bajuk

ZVEZA MATER IN ŽENA

Naš srečolov

Kljub uradnim statistikam in izjavam o gospodarskem stanju, smo se vedno v zadregi s pomočjo. Zdravstvo je na nizki stopnji, inflacija ponovno raste, tako so potrebe večje kot dohodki. **Prisiljene smo bile organizirati srečolov!**

Dobitki so vsi darovani! So sledeči: dve umetniški sliki, pleten prt, punčka v narodni noši, ročni metalnik, likalnik, stojali za rože, žametna zavijačka za dekliško narodno nošo.

Rade bi pa tudi povedale, da smo že razdelile zimske pakete z živili — dar družine Hermana Zupana. Bog lonaj vsem!

Hvaležne smo dosedanjim dobrotnikom s promjjo za prihodnjo naklonjenost Zvezi.

ZSMŽ

pozneje, že v argentinski tovarni, niso mogle razumeti. Zakaj? Pa se oglasi ena od njih: „Vidiš, nič se ti ni zgodilo!“ Nič? Za trestdeset let mi je tista noč izrinila lepe otroške sanje in vsako noč stiskam mamino roko in umiram.

Se mi res ni nič zgodilo?

Milena

IGRA „GUGALNIK“ NA RAMOŠKEM ODRU

Za vse tiste, ki niso mogli prisostvovati uprizoritvi igre Gugalnik, naj za uvod dobesedno prepričam iz ličnega programa, ki ga je oblikovala Irena Žužek in sem ga dobil skupaj z vstopnico, tole:

„Pri igri Gugalnik sledimo raznim težavam, ki jih doživljata Pedro in Marija García, mladi zakon srednjega sloja, ki živi nekje v Avellanedi v letih sedemdeset. Čeprav se izvorno zgodba dogaja v komunistični Jugoslaviji, ga je gledališka skupina priredila na argentinske razmere, ki so nam vsem bolj znane in domače. Seveda se s tem osnova dela ni spremenila. Pedro García dela v državni telefonski družbi in čeprav si on tega ne prizna, ni ravno uspešen... Zaradi tega sanja o tem, da bo nekaj lahko pustil svojo službo in bo doma gospodinjal kot moški XXI. stoletja... Ko njegova žena dobi boljše delo, kot ga ima on, ne da bi se kaj posvetoval z Marijo, nemudoma postane brzojavko, se nepreključno odpove svoji službi in tako postane gospodinjec.“

Po poizvedovanju mi je bilo pojasnjeno, da je v originalu igra bila napisana v hrvaščini. Spisal

jo je Novak Novak. Kaj več o tem avtorju mi ni znano. Le to, da je sodobni dramaturg. Slovenski prevod je delo Duzana Tomića.

Da je dramatizacija na ramoškem odru bila prenesena iz originalnih hrvaških tal na „avellanedska“ pa ima zaslugę teatralna družina Slomškovega doma.

Krstna predstava za Slovence v Argentini je bila 2. julija 2005. Ponovili so jo 9. julija 2005. Uprizorjena je bila na zavidljivem odru Slomškovega doma. Pravim „zavidljivem“ zaradi njegove ritine in globine, ki sta ju tako režiserka kot scenografka tokrat v celoti uporabljali in tako prepričali, da bi se nastopajoči med seboj zakrivali.

Tiskani program, ki ga je oblikovala, kot sem že napisal, Irena Žužek, me je presenetil. Ni narejen starokopitno in ga je bilo prav prijetno vzeti v roke. Majhno pripombo k tekstu, ki se nahaja na prvi notranji strani: ... „da izpolnimo utopijo, ki smo ji bili usojeni“. Nisem prepričan, da so te besede primerne, četudi je njihov avtor Ernesto Sábato. Kot ateist je imel tu v mislih socialno ureditev neke nacije, ki je neizvedljiva, ker smo ljudje in kot taki imperfektni. Torej množica imperfektnih ljudi ne more nikdar ustvariti perfektne države, zaradi tega smatra nam življenje za utopično. Prepričan je, da je na svetu edini človekov cilj socialna

država. Mi pa vemo, da smo bili ustvarjeni za posmrtno perfektno življenje pri Bogu. Torej nam življenje ni utopično, ker to je izvedljivo in vemo, da nismo nastali iz nič, temveč po volji Nekoga, ki naredi da nam življenje ni utopično in da nam „usojenost“ lahko po volji spremenjamo. Do te resnice Sábato ni prišel in v tem smislu ga mi prekarjamo.

Ker pa nisem naproten za filozofiranje, takoj preidem na to, za kar so me prosili. O predstavi igre „Gugalnik“ lahko rečem, da smo bili deležni lepega kulturnega dogodka, ki nam ga že tretje leto odlično pripravi Gledališka skupina Slomškovega Doma. Pravijo, da gre v tretje rado in res so nam zaigrali živahno in spretno spisano napol komedijo, napol tragedijo. Ta skupina nam je poročila, da se bo slovenska gledališka tradicija nadaljevala in naj mi bo dovoljeno spremeniti neko znano frazo in vzklikniti: „Še bomo igrali!“

Igra teži praktično na eni osebi, ki je upodobljena pod imenom Pedro García. Tega nesrečnega uslužbenca telefonske družbe je odlično odigral Martin Sumnik. Da je bil odličen v izgovorjavi, v pravilni uporabi scenskega prostora, izkujen v uporabljanju premorov, s katerimi je dosegel večji učinek besedila, nam zagotavlja splošni aplavz, ki ga je bil deležen pri končnem pozdravu. Naj pripomnim, da je njegov nekoliko hrapav glas povečal vtis pesimističnega in razočaranega uslužbenca. Kljub temu, da ima mladi Martin verjetno zelo dober spomin, je zaradi obilnosti besedila prav gotovo moral posvetiti učenju vloge veliko ur. Njegovo igranje me je prepričalo, da je eden tistih igralcev, ki tudi v samoti premelevajo in oblikujejo svojo vlogo, ne samo pri vajah.

Marija García je druga osebnost, ki ima veliko vlogo pri razvoju dogodkov. Zelo dobro jo je prikazala Marjana Modic, ki je bila kos svoji vlogi. Njena jasna izgovorjava je pripomogla, da smo z lahkoto sledili njenemu nastopu. Mislim, da ima na odrskih deskah kar lepo prihodnost.

Vloga sosede Zulme Rosetti, ki jo je odigrala Erika Indihar, ni zelo pomembna. Prvi sceni, v trenutku ko Pedro doživi veliko razočaranje, ker je Marija dobila službo z višjo plačo, kot je njegova, je Erika dodala neko sapico brezbriznega veselja. Brez posebne zaskrbljenosti ta soseda „odloži“ svojega tasta v Pedrovo stanovanje ter mu čisto enostavno naprti skrb zanj, potem pa jo odkuri na turistično potovanje. Barvitost njenega rdeče-belega krila, njen prijazni nasmeh in okroglolični obraz so bili odlični pripomočki dobro zaigrani vlogi. Pripomnil bi samo, da so njeni sičniki bili premalo izraziti in da je bilo to čutiti tudi pri nekaterih drugih igralcih.

Dominga Bruzzoni je imel na skrbi Aleks Cestnik. Njega smo že večkrat videli na odru. Treba je biti dober igralec, da mlad dobro odigra starčka. Tudi on je bil kos svoji vlogi. Pripomnil bi, da tako kot je bil starček v kretnjah in hoji, bi moral biti tudi počasnejši v govorjenju, ker so pač priletni ljudje tudi počasnejši pri iskanju primernih besed. (To sedaj doživljam sam, ko lovim besede, da

napisem te stavke.)

Francisco Sanchez. Vlogo sotrpina v službi telefonskega urada je imel na skrbi Brula Marcelo. Tudi njega smo že navajeni videti leto za letom na ramoškem odru. Če ne bi bil dober igralec, prav gotovo ne bi bil tako pogosta na njem. Odlikuje ga jasna izgovorjava, pravilna uporaba scenskega prostora, kaj več pa letnja vloga od njega ni zahtevala. Odlično je uprizoril modernega mladeniča, čigar edina skrb sta afro moda in uživanje, do drugih vrednosti pa je brezbrizen.

Silvia Antonietti je bila Pavlinka Vombergar. Tudi njo smo že videli na odru, kar priča o njenem igralskem navdušenju. V vlogi Marijine prijateljice ni imela toliko karakterizirane vloge, da bi z lahkoto pritegnila gledalce. Pripomnil bi samo, da včasih govori v visokem tonu, ki da vedeti, da ni naraven in je bil v tej vlogi nepotreben. Pač pa je bil potreben v njeni vlogi v igri „V pričakovanju voza“. Tam je morala uprizoriti vlogo ženske visokega socialnega statusa, ki ji ni prirojen. Svetoval bi ji, naj skrupa obdrži svoj glas, ker je lep in doneč, pravilnejši za oder. Naj ji ta pripomba ne bo razlog za kako malodumje. Krasijo jo druge odlične lastnosti, ki ji bodo prav gotovo v zadostje pri prihodnjih nastopih, saj sem prepričan, da jo bomo tudi v bodoče ravno tako pogosto videli na odru kot do sedaj.

Tudi Sandija Žužka smo že večkrat videli na odru Slomškovega doma. To pot je predstavil Juana Pereza, žrtev prometne nesreče, kateremu je režiserka dala komično zunanost, avtor pa olikano besedilo v takrni meri, da je bil odlična pojava. Po mojem mnenju mu take vloge veliko bolj pristajajo kot pa resne. Pokazal je tudi velik napredek v primeru s prejšnjim nastopom. Pogovor mu je tekel lahkotno in tudi njegovi vstopi so bili pravilnejši.

Vloga direktorja, kakor jo je zasnoval avtor, je prava katastrofa za igralca, ki bi se rad izkazal. Naj jo tako odlično zaigra, mu gledalci posvetijo le toliko pozornosti, kot jo popotniki posvečajo jesenskemu listju, ki ga lahna sapica premetava med njihovimi stopali. Dobro jo je zaigral Edi

Cestnik. Potrebno je, da kritiki pohvalijo takega igralca, ker ima zaslugę ne samo zaradi tega, ker je sprejel tako nepomembno vlogo, temveč tudi zato, ker je s takim sodelovanjem nesebično pripomogel k celotnemu uspehu. Še nekaj je takemu igralcu treba priznati. Na vajah, ko drugi vadijo svoje vloge, mora on tiho prisostvovati in izgubljeni čas zaradi kratke vloge. Naj mu bodo te besede v zahvalo in v vzpodbudo za bodoče hvaležnejše vloge.

Tudi inkasant Claudio Selan tokrat ni imel preveč hvaležne vloge. Toda prav ta zahteva spretnega igralca. Navadno bi si inkasanta, ki je že tretjič prišel zaman po plačilo dolga, predstavljali precej suhoparnega in molčečega. Toda avtor si ga je zamislil zgovornega, dobrohotnega, celo usmiljenega do dolžnika, katerega kljub neplačanim položnicam ni želel odklopiti električnega toka. Claudio je to vlogo prav dobro „zadel“. Še nekaj je treba priznati tako njemu kakor Ediju Cestniku: nista tiste vrste igralcev, ki sprejemajo samo važne vloge. Sprejela sta tudi manj pomembni.

Anselmo Trota v interpretaciji Poldeta Malalana je bil zame pravo odkritje. Da lahko uživamo ob igranju tudi takih ljudi, ki jih že dolga leta nismo videli na odru, je zaslugę Aleksandre Omahna, ker je ustanovila gledališko skupino v Slomškovem domu, v katero se vedno vključujejo novi člani. V seznam odličnih igralcev brez nadaljnega spada Polde Malalan. Povedal mi je, da je v mladostnih letih igral v Adroqueju in tudi pri Maksu Borzniku. Ni mi ostal v spominu, zato je bilo moje presenečenje nad njegovim nastopom večje. Jasen v izgovorjavi, dober v premikih in prav gotovo odlični mojster v uporabi premorov med frazami, ki jih mnogi igralci ne rabijo pogosto, zasluži zato večje priznanje. Upamo, da ga bomo več videli v komičnih vlogah, saj že njegov pristop pove, da mu te verjetno najbolj pristajajo.

Estelo Lozano je zaigrala Erika Ribnikar. Njena vloga, ki je zahtevala v gotovih trenutkih virtuočno, v malo kasnejši sceni pa ravno nasprotno, razuzdano dekle, potrebuje izkujen igralco. Erika je dovrženo ta lik uprizorila, bila pa je že odkritje v igri „V pričako-

vanju voza“.

Glede odrske opreme se mi je zazdelo, kot bi se nahajal na domu kakih Galičanov, ki so prav tako kot Italijani, ljubitelji močnih barv. Zamisel se mi zdi posrečena, ker je bila pač vsa igra prenesena v Argentino, kjer živi veliko Galičanov. Andrea Quadri Brula nam je že znana kot scenografka. Tokrat se ji je pridružila Erika Ribnikar, katere v tej vlogi nismo poznali. Z odrsko opremo, predvsem pa z obetnimi slikami, sta ustvarili pravo vzdušje v stanovanju družine srednjega sloja. Ne bilo bi napačno, če bi uporabili več okrasnih predmetov.

Tonski tehnik je bil Matjaž Ribnikar. Zvok je dober, celo boljši kot prejšnja leta, ker ni bil premočen.

Maskiranje je zelo dobro opravil Štefan Godec, le v primeru Dominga Bruzzoni bi bilo verjetno boljše, če bi bil pletast, ker bi bolj učinkoval kot starček.

Za glasbo je bil zadolžen Martin Sumnik. Morda komu ni preveč ugajalo, ker so bile pesmi v španskem jeziku, toda mislim, da s slovenskimi pesmimi ne bi mogel pokazati tega, kar je lahko nakazal s pesmimi Palita Ortega. Ko Pedro odpove zasovraženo službo, je bila Ortogova „La felicidad, ja, ja, ja...“ pravi „zadetek v polno“. Enako načelo ga je vodilo tudi pri izbiri glasbe med kratkimi tehničnimi odmori.

Zdaj, ko imamo že končno sliko celotne predstave, ki je bila nagrajena z dolgotrajnim močnim aplavzom, naj posvetim nekaj besed mladi in obetajoči režiserki Aleksandri Omahni. Odlično je dojela avtorjevo zamisel in imela tudi res srečno roko pri izbiri igralcev. Kot vedno je dopustila, da je bil vsak zvest samemu sebi in tako pridobila na slikovitosti in različnosti. Prepričan sem, da bodo nastopajoči in vsi tisti, ki sestavljajo

Gledališko skupino Slomškovega doma, ob njej dozoreli v dobre, uspešne igralce, ki bodo skupaj z igralci drugih slovenskih odrov zagotovili prihodnost slovenskega gledališča v Argentini. Upam, da soglašate z menoj vsi tisti, ki redno sledite delu te mlade gledališke skupine.

NOVICE IZ SLOVENIJE

OD SLOVENCA DO DELA

Predsednik uprave Dela Tomaž Perovič je upravi Dela predlagal, da za novega odgovornega urednika časopisa Delo imenuje Janija Virka, ki naj bi zamenjal dosedanjega odgovornega urednika Darijana Komrja. O izbiri uprave se mora izreči aktiv novinarjev Dela, zatem pa bo uprava svoj predlog posredovala nadzornemu svetu, ki daje soglasje k imenovanju oziroma razrešitvi odgovornega urednika. (Virki je bil nekoč urednik dnevnika Slovenec. Op. ur.).

ŠTEVILKE

Na območju Slovenije je konec leta 2004 živelo 1.997.590 prebivalcev, kar je 0,06 odstotka več kot konec leta 2003. Povprečna starost prebivalca Slovenije je konec lanskega leta znašala 40,3 leta, v zadnjih treh letih pa se je starost povečala za eno leto. Konec leta 2004 je v Sloveniji na 100 delovno sposobnih prebivalcev živelo okoli 42 starostno odvisnih, kar je za šest manj kot pred 20 leti, ugotavljajo statistiki.

AGENCIJE OCENJUJEJO TVEGANJE

Mednarodna agencija Standard & Poor's je potrdila oceno kreditnega tveganja Slovenije za dolgoročno izpostavljenost v domači valuti (AA) in v tuji valuti (AA-). Agencija je potrdila tudi oceno kreditnega tveganja Slovenije za kratkoročno izpostavljenost v domači in tuji valuti (A-1+). Za obe oceni velja stabilen izgled. - Največja bonitetna hiša na svetu Dun & Bradstreet pa v julijem poročilu Slovenijo ohranja trdno na prvem mestu v regiji, rating pa ima še naprej znak za rast. Enake kot prejšnji mesec ostajajo tudi makroekonomske napovedi, razen mednarodnih rezerv (vključno z zlatom).

NAJ OSTANE JANEZ PAVEL II.!

Okrog 30 ljudi je pred ljubljansko mestno hišo protestiralo proti preimenovanju ulice Janeza Pavla II. v ulico Zrinjskega, o čemer naj bi odločal mestni svet. Protest je potekal v organizaciji Civilne družbe za demokracijo in pravno državo, Združenja za demokratizacijo javnih glasil in Združenih ob Lipi sprave, katerih zahteve so med drugim podprli opozicijski mestni svetniki Dimitrij Kovačič (SDS), Drago Čepar (SLS) in Mihael Jarc (Lista za čisto pitno vodo). Mestni svet je kasneje ob glasovanju o dnevnem redu točko o preimenovanju umaknil.

NA LENTU POL MILIJONA

Tradicionalno najbolj množično obiskani slovenski poletni festival, mariborski Lent, je v danes objavljeni statistiki letošnje izdaje, ki je potekala od 24. junija do 9. julija, navedel, da je 317 prireditelj okrog 400 dogodkov, ki jih je na 22 prizoriščih ob Dravi izvedlo približno 3800 nastopajočih, videlo kakšnih pol milijona obiskovalcev.

PO SVETU

RUSIJA NAČRTUJE NOV PLINOVOD

Ruski predsednik Vladimir Putin je predstavil načrte za nov plinovod, s katerim bi prek Turčije z ruskim plinom oskrbovali trge južne Evrope. Na srečanju s turkim premijerom Recepom Tayyipom Erdoganom v Sočiju se je Putin potegoval za ruske naložbe v energetske infrastrukture v Turčiji.

Putin je še napovedal, da bo Rusija povečala izvoz energije v Turčijo, tudi prek 1213 kilometrov dolgega naftovoda pod Črnim morjem, ki je bil zgrajen leta 2002, a je bil dolgo predmet spora med državama zaradi cen nafte. Kapaciteta naftovoda je 16 milijard kubičnih metrov nafte na leto, medtem ko trenutna dobava dosega le 4,7 milijarde kubičnih metrov. Erdogan je ob tem menil, da obstaja velik potencial za povečanje dobave energije skozi omenjeni naftovod in poleg tega ocenil, da projekt gradnje plinovoda čez Črno morje proti Turčiji predstavlja „pomemben razvojni potencial dobave plina“.

POPLAVE V ROMUNIJI IN BOLGARIJI

Po močnih padavinah, ki so v minulih dneh prizadele Romunijo, je število smrtnih žrtev poplav v tej državi naraslo na 21. Tudi v Bolgariji so deroče vode povzročile ogromno škodo in neposredno prizadele okrog 10.000 ljudi. Kljub temu, da so padavine ponehale, gladina rek pa je upadla, v Romuniji še ni bilo znaka za konec izrednih razmer. V hribovitih predelih osrednje Romunije ter na vzhodu in jugu dežele so pripadniki civilne zaštite popravljajo porušene jezove ter s tem pomagajo preprečevati nadaljnje grožnje poplav. Tudi v Bolgariji je dež ponehal in velike količine deroče vode se počasi umikajo. Po prvih ocenah je v jugovzhodni, severovzhodni in v osrednji Bolgariji popolnoma porušenih 300 hiš, še desetkrat več pa poškodovanih. Grožnje predstavljajo številne mrtve živali in zastrupljena voda, zaradi česar se je začelo obsežno cepjenje proti hepatitisu A.

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENCI V ARGENTINI BUENOS AIRES

Ob deseti obletnici mučenike smrti pisatelja Nartea Velikonje se bo spomnila Slovenska kulturna akcija njega in vseh slovenskih kulturnih delavcev, ki so postali žrtve okupacije, revolucije in emigracije, v nedeljo 24. t. m. ob sedmih zvečer v dvorani ramonkega župnišča na svojem VII. letnjem kulturnem večeru. Počastimo spomin junakov duha in lepote s svojim obiskom! Spored je zelo mnogovrsten in pravičen vsem žrtvam.

Družabna prireditev Slovenskega planinskega društva, ki je bila v soboto zvečer dne 16. julija v prostorih Tiro Federal, je žela lep uspeh. Vabilu prirediteljev se je odzvalo veliko število gostov, ki so v to namenjene prostore napolnili. Poleg srečolova je bila tokrat na sporedu še posebna novost: prodaja „src iz lecta“ in to prav tako, kakor je bilo to včasih na prireditvah v domovini.

Prireditve SPD postaja tako že tradicija med Slovenci Buenos Airesa, ki s svojim programom izpolnjuje naloge med tukajšnjimi rojaki.

OSEBNE NOVICE

G. Rihard Schvinger, biv. ravnatelj Kreditne banke v Ljubljani, ki je ta leta živel med nami v Buenos Airesu, je odpotoval v Avstrijo, kjer se bo za stalno naselil.

Poroka. V soboto 16. julija sta se poročila v Ramos Mejia g. Anton Zrimšek in gdč. Alojzija Marolt. Čestitamo!

Novomamika. V Adrogeju bosta prejela v nedeljo 31. julija t. l. mamiko posvečenje gg. Franc Himmelreich in Jož Martelanc. G. Himmelreich bo imel novo mašo 7. avgusta v Floridi, g. Martelanc pa 14. avgusta v salezijanski kapeli na Belgrano.

+Viktor Cotič. Iz Ljubljane je prišlo sporočilo, da je 29. VI. t. l. umrl akad. slikar Viktor Cotič. Za njim žalujejo v Argentini njegovi sinovi Raško, Vojko in Božo z družinami, katerim izrekamo iskreno sožalje, pokojni pa naj počiva v miru v slov. zemlji.

+Helena Dacar. Dne 22. junija 1955 je umrla na svojem domu na Bledu blaga slovenska žena ga. Helena Dacar, roj. Verdir. Pokopali so jo 25. junija t. l. farnem pokopališču na Bledu. V Argentini žaluje zanjo njen sin g. Rudolf Dacar z ženo go. Marijo in hčerko Zdenko, katerim izrekamo iskreno sožalje, pokojnica naj pa pri Bogu uživa plačilo za vsa svoja dobra dela.

LANUS

V nedeljo 17/7 smo imeli zanimivo predavanje, v katerem nam je g. inž. Mozetič podal nekaj svojih vtisov s potovanja po Evropi. Bil je tam prav tiste dni, ko so pokale bombe nad argentinsko vladno palačo. Vtis v zunanem svetu je bil silen.

Slovenska dvorana je že zrastle iz tal in dosegla že višino moža. Trenutno ni gradbenega materiala, ker ni dobili vsak čas blokov, s katerimi zidamo, a je vse predvideno, in če Bog da, v avgustu bo dvorana pod streho. 10/7 se je vrnil sestanek Slovenske vasi na stavbišču, kjer je č. g. Hladnik podal tudi glavne podatke obračuna, iz katerega je razvidno, koliko je vsak lastnik zemlje doprinesel za kritje portnega igrišča. Vsak bo dobil odgovarjajoče potrdilo.

Tlakovanje cest. Že dva meseca se mnogo govori o tem in so na raznih krajih vidni veliki napisi, ki napovedujejo začetek dela. Prevezla je delo firma SAFRA ki je podpisala sedaj že pogodbo za 200 kvader, v katerih so obsežne tudi vse, ki obdajajo cerkev sv. Jožefa. Slovenski zemlji bi se tlakovana cesta približala tako na 3 kvadre. Imamo upanje, da bo ista firma v naslednji etapi sprejela tudi dogovor s Slovensko vasjo. Slana pa pride ta dobrot. Zemljišče sredi kvadre stane nekako \$ 5000 plačljivo 35% v gotovini, ostalo v 30 mesečnih obrokih. Za Slovensko vas, kjer je širina stavbišč 10 m, bo znesla vsota \$ 6000. Za vogelne parcele je strošek dvojen.

Svobodna Slovenija, 21. julija 1955 - št. 29

SLOVENCI IN ŠPORT

16. VIDMARJEV MEMORIAL

Velemojster Aleksander Beljavski je na 16. memorialu dr. Milana Vidmarja v rahu, ki se je končal v Portorožu, zasedel prvo mesto in že četrtič zapored osvojil najpomembnejši slovenski rahovski turnir. S tem je najuspešnejši v zgodovini tekmovanja, saj so doslej rahisti dosegli po največ dve turnirski zmagi. Beljavski je zbral šest točk, pol točke manj je vknjižil mladi slovenski mednarodni mojster Luka Lenič, tretje mesto pa je pripadlo Nikoli Djukiču iz Srbije in Črne gore, ki je prav tako zbral 5,5 točke.

HITRI SLOVENKI

Svetovna dvoranska rekorderka Jolanda Čeplak je na atletski veliki nagradi IAAF v Zagrebu po silovitem finišu zmagala v teku na 1.000 m (2;36,33), druga slovenska predstavica v tem teku Brigita Langerholc pa je bila mesta (2;45,28). - Brigita Langerholc pa je na atletskem mitingu v mestu Nuoro na Sardiniji zasedla drugo mesto na 800 metrov s časom 2:01,41 in je za 11 stotink zgrešila B normo za nastop na svetovnem prvenstvu avgusta v Helsinkih.

ZADETKI INVALIDOV

Zadnji dan evropskega prvenstva v strelstvu za invalide v Wrocławu na Poljskem je Franc Pinter - Ančo po srebrni medalji z zračno puško osvojil še naslov evropskega prvaka v najtežji strelski disciplini z MK puško trojni položaj (R7). Pinter je za zmagal tudi v promocijski disciplini evropskega prvenstva, ko tekmovalci po vzgladu biatloncev streljajo na padajoče tarče na 10 m. Po Pinterjevi zaslugi je tako v Wrocławu kar dvakrat zadonela slovenska himna.

KRIŽANKA

REŠITEV iz številke 27.

VODORAVNO: 1. oster; 6. vsuje; 12. moč; 13. ter; 14. mrk; 16. imamo; 18. Abeba; 20. ni; 21. Irena; 23. ar; 24. Anka; 26. rosa; 28. Rim; 29. sin; 31. sij; 32. Emanuel; 35. totem; 36. klovn.

NAVPIČNO: 2. spomini; 3. toča; 4. et; 5. rotor; 6. varan; 7. Sn; 8. ujme; 9. jerbasi; 11. ve; 12. minaret; 15. Karajan; 17. Mia; 19. bar; 22. edin; 25. kmet; 27. Oslo; 29. sam; 30 NUK; 33. me; 34. el.

OBVESTILA

ČETRTEK, 21. julija:

Redni mesečni sestanek Zveze slovenskih mater in žena - San Martin, ob 16. uri v Domu. Ga. Polona Makek nas bo popeljala po „Po poteh naših mučencev“. Vabljeni tudi možje!

PETEK, 22. julija:

Seja Medorganizacijskega sveta, ob 20. uri v San Martinu.

NEDELJA, 24. julija:

Občni zbor MUTUALA SLOGE ob 10. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 30. julija:

Café-koncert na Pristavi ob 21. uri. Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 31. julija:

Srečanje molivk in molivcev Živega rožnega venca, ob 15.30 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

Zlata maša g. Franca Himmelreicha v njegovi fari ob 18. uri.

V Slovenskem domu v San Martinu po maši ob 10. 30 predstavitev knjige „Historia de la iglesia de San Benito“. Avtor je Carlos C. Bizai.

SOBOTA, 6. avgusta:

Pevsko glasbeni večer SDO-SFZ, ob 20.30 uri v Slovenski hiši.

Odprtje likovne razstave Adriane Omahna, ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše. Vabi Slovenska kulturna akcija.

NEDELJA, 7. avgusta:

53. obletnica Hladnikovega doma v Slovenski vasi.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Valentín B. Debeljak / Proprietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinctis.com.ar
Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Sodelovali so: Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Matjaž Čeč, Maruša Zurc Čeč, Irena Fajdiga, Janez Juhant, Karel Groznik, Mojca Prežeren Jelenc, Marko Bajuk, Milena Ahčin, Miha Gaser, Tone Podražaj. Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 75, pri pošiljanju po pošti pa \$ 100; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: (54-11) 4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta N° 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

MALI OGLASI

CATERING

Cocina & Fusión. Srečanja — Praznovanja — Sprejemi. Najboljša okusna postrežba! **Julio Lallire, Chef Ejecutivo.** Tel.: 4641-6986; mobitel: 15 5564-2831; e-mail: jullace@yahoo.com.ar

TURIZEM

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
H. Yrigoyen 2742 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI

Dr. Vital Anič, Odvetnik Paraná 830, 5. nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpacf.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalley 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfanet.com.ar

Ahčinovi kipi

So le nekaj kratke čas na ogled in razpolago
Kličite: 4751-2591

OPORTUNIDAD DE INGRESOS EXTRA

para eslovenos en la Argentina
Empresa internacional con pronto inicio de actividades en la República de Eslovenia selecciona socios comerciales con contactos profesionales, comerciales o personales en Eslovenia y la Argentina.
Solicite información adicional a: poslovpartner@yahoo.com.ar

Pesnice mojih sanj... Lahko jim prisluhne na

CAFÉ-KONCERT NA PRISTAVI

30. julija ob 21. uri.

Sodelovali bodo: Maruška Klemenčič, Jože Rožanec, Martin Dobovšek, Luka, Pavel, Ivan in Tomaž Klemenčič, Luka Debevec, Magda Jerman in Andrejka Kerč

Vstopnice v predprodaji za \$ 10.- (vključuje majhen prigrizek)
Rezerviraj si mizo na tel. 4627-4935

Z veseljem te pričakujemo!

Zaradi nepričakovanih osebnih zadržkov, ne bo prišel Stane Vidmar.

36. Pevsko Glasbeni Večer

v soboto 6. avgusta
ob 20.30 uri
v Slovenski hiši

Vsi lepo vabljeni!

Buenosairenko gledalnice po Sloveniji (5)

(OD NAŠE DOPISNICE)

V petek, 1. julija, smo se odpeljali v Teharje, nadaljevali smo križev pot mučencev. Ni bilo lahko, saj ima vsak od nas kakega sorodnika, ki je bil vrnjen in grozno umorjen v teh krajih.

Ko smo prišli so grobnice smo lahko videli kako so lepo uredili ta kraj. Pri vhodu kapelica z napisi iz svetega pisma, potem dolga pot do glavnega oltarja, okoli katerega smo se zbrali. Začeli smo z recitacijami v spomin na pobite. Zapeli smo tudi *Lipa zelenela* je in vmes je članica zbora Korotan iz ZDA zapela Rekviem. Gospod Kosma je zmolil po angleško molitve za pokojne in podal nekaj misli o teh tragičnih dogodkih. Potem pa smo nadaljevali z našimi recitacijami in zaključili vse s pesmijo *Oče, mati...*

Ob tej priložnosti smo recitali: *Pred spomladjo 1940* (Lojze Grozde), *Na razpotju* (France Balantič), *Slovo* (F. Balantič), *Pesem 2* (Ivan Korotec), *Bog govori vrnjenemu v maju*, *Sen o vrnitvi* (F. Balantič), *Doma* (F. Balantič), *In vendar — nekoč bo!* (Zorko Simčič).

Ivan Korotec nam je povedal vso zgodovino domobranstva, kako so jih do Teharj

Sv. mati v Kočevskem rogu

harij pripeljali, kako so jih mučili, ne samo vojake, temveč tudi civiliste. Najbolj grozna je bila pripoved o dojenčkih, ki so jih vzeli materam.

Ves kraj je zelo lep, prenovljen, vedno pa moti smrad, saj je smetisce zraven vedno večje in imeli

Skupina na Teharjah

smo občutek da je bilo tudi okoli oltarja precej umazano in smrdljivo.

Od tam smo se odpeljali v Celje, kjer je v muzeju novejša zgodovina razstava o grobnicah. Pripravljena je na vitrini in tudi zelo pretresljiva. Tam so razkazani več pa križev, delčkov rožnega venca, svetinjc ... Na plakatih pa je dobro razloženo kako in kaj se je zgodilo. Tam je tudi pismo med Kardeljem in Kidričem čep, da vse prepočasi ubijajo ljudi ... Javno pa so vedno trdili, da nič ne vedo o tem.

V soboto zjutraj smo imeli že zgodaj vajo, ker je bil ob desetih tabor Slovencev po svetu. Tam je naš režiser Blaž v imenu Slovenskega gledalnice Buenos Aires sprejel priznanje ob 40. obletnici ustanove. Sledili so govori in predstava

plesov RASTi iz Buenos Airesa. Tabor pa je otvoril zbor Korotan iz Clevelanda. Priložnost je bila za srečanje z mnogimi znanci, ki so prihajali v rkofove zavode.

Po skupnem kosilu smo se odpeljali v Kočevski rog. Bilo nas je veliko; iz rkofovih zavodov so odšli trije avtobusi, pridružili so se nam petolci in veliko osebnih avtomobilov. Pot do Roga je dolga, samo gozd in gozd, zadnji kilometer pa križev pot, tisti ki je naslikan v knjigi „Križev pot mučencev“. Lansko leto so ga uprizorili na spominski proslavi v Slovenski hiši.

Prišli smo do jame kjer je bil prvotni oltar. Res pretresljivo za nas vse. Vsak v svoji molitvi in svojem spominjanju. Nato smo se pomaknili do kapele, kjer je mozaik, delo patra Rupnika. Tam smo imeli sveto mato ob somatevanju duhovnikov pod vodstvom g. Puclja iz Nemčije. Zastopanih je bilo pet držav: Švedska, ZDA, Argentina, Slovenija in Nemčija. Med mato je ubrano pel zbor Korotan iz Clevelanda.

Po mato smo pa imeli akademijo. Recitali smo poezije (*Bolestni sonet*, L. Grozde; *Zasuta usta*, F. Balantič; *Veliki greh*, F. Balantič; *Nekoč bo lepo*, F. Ba-

lantič; *Pesem 1*, Ivan Korotec; *Dvojna zvestoba*, Zorko Simčič; *Ne dan mi, smrt*, F. Balantič; *In vendar — nekoč bo!*, Z. Simčič) in zapeli *Gozdič je že zelen*, *Lipa zelenela* je in *Kje so tiste stezice*, za konec pa, kdor je mogel in kakor je v solzah mogel — *Oče, mati...*

Boštjan Kocmur je pozdravil navzoče in prosil gospoda Šterbenka, ki nas je ta dva dni spremljal, da poda nekaj misli. Edino kar je lahko rekel je, da v Rogu ni bilo take proslave in da so naši mučenci na to ponosni in veseli.

Za konec pa smo se vsi priključili zboru in zapeli Angelovo čenčenje.

Odhajali smo s čudnim občutkom ker, kakor mi je rekla prijateljica iz Clevelanda, bilo je lepo pa vendar ne bi smelo tega biti. V nedeljo smo ti skupaj k mato v ljubljansko stolnico, ker smo imeli potem vaje in priprave za nastop v Cankarjevem domu. Zopet nepopisen oder, tak, da se je kar okrog vrtel. A ker se je tudi nam vrtelo je inscipijentka odločila, da ga bodo obračali kar brez nas.

Skupina s Tonetom Rodetom po končani predstavi

In končno se je začel tako pričakovani program v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma. Najprej pozdravi predsednika društva Slovenija v svetu, Boštjana Kocmurja; nagovor predsednika vlade RS Janeza Janše in slavnostni govor Božidarja Finka, ki ste ga že lahko brali v našem tedniku.

Akademija je obsegala sledeč program: *Pozdravljena zemlja* (kantata Metoda Milača), pel je zbor Korotan iz Clevelanda pod vodstvom dirigenta Janeza Srnca v spremstvu orkestra. Dodali so

Skupina s Tonetom Rodetom po končani predstavi

re *Nato pesem*, pri kateri jih je pri klavirju spremljal nat prof. Ivan Vombergar.

Potem pa recitacija *V znamenju Križa*, sodelovala pa sta z nami Bernarda in Marko Fink s pesmimi *Kmetija* (S. Premrl-F. Bevk), *Beli oblaki* (L. M. Škerjanec), *Pueblito, mi pueblo* (C. Gustavino), *Oj, le tami in Kje so tiste stezice* (narodna).

Ob polni dvorani, ki teje nad treststo sedežev — veliko ljudi je ostalo zunaj in odšlo domov, nekateri so pa gledali v veži dvorane po velikem zaslonu (pantalla gigante), saj so na vsak način hoteli videti predstavo — smo povedali zadnjo poezijo; Marko in Bernarda sta zapela *Kje so tiste stezice*; potem pa *Slovenija v svetu* ... Ne da se zapisati na papir občutkov, ker so solze tekle, srce je bilo od veselja in sreče, ker je bil cilj dosežen in smo po trestdesetih letih se lahko povedali, kaj nam pomeni Narod, Domovina, Bog ...

Odšli smo in ljudje so se stoje ploskali tako, da smo zopet stopili pred občinstvo in ker se je tam mudil tudi avtor tega programa Tone Rode, smo se njega povabili na oder.

Potem je bilo konec predstave, a ne joka in objemanja in vseh teh lepih občutkov, da smo se ti poklonit vsem padlim. Da smo dragim staršem in starim staršem, vzgojiteljem, duhovnikom na čast tokrat ti v Slovenijo povedati na ta način, kar se vedno čutimo in v srcu nosimo.

Kakor Kristus, ki je odpustil, moramo tudi mi vse storjeno gorje odpustiti, ampak kot na Kristusa, ne smemo nikdar vsega tega pozabiti.

Maruška Klemenčič

Žalujoči: družine **Kunčič, Russo, Diz, Taylor, Leser** in sorodniki v domovini.

Buenos Aires, Chubut, Nueva Zelanda, Slovenija

Med nastopom v Cankarjevem domu